

Underændringsforslaget under Litra b, og jeg tillader mig at anbefale ærede Medlemmer at stemme mod det.

J. Pedersen: Det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Holger Petersen) vilde have, at vi fremtidig i Lovene skulde skrive ikke blot, at de ikke gælde for Færøerne, men ogsaa, at de heller ikke gælde for Bønderne. Jeg tror dog, at det vilde være at gaa for vidt. Denne Undtagelse vilde da vist blive for omfangsrig; thi det er jo de allerfleste Love, der have den Slutningsbestemmelse, at de ikke skulle gælde for Færøerne. Skulle vi gøre det, komme vi vist ogsaa til at have andre Love, der ikke gælde for Købstæderne, og atter andre, der ikke gælde for Grossererne. Det tror jeg ikke gaar an.

Det ærede Medlem sagde, at det blev paastaet, at Forbrugsforeninger og Andelsforetagender i det hele førte det mest udmærkede Bogholderi, og at det alt sammen var i den skønneste Orden, og det ærede Medlem tvivlede ikke om, at det var rigtigt. Jeg har ikke brugt Superlativer om det Bogholderi, Andelsforetagenderne føre, men de føre det Bogholderi, som de selv mene er tilstrækkeligt, og det er et Bogholderi, der medfører, at de Herrer Grosserere og andre ikke behøve at risikere noget ved at handle med dem, de have derfor ingen Interesse i, hvorledes de føre dette Bogholderi. Naar det ærede Medlem mener, at det alt sammen er i den skønneste Orden og aldeles fortræffeligt, forstaar jeg saa meget mindre, hvorfor han vil have dette Bogholderi ind i en anden Form end hidtil.

Med Hensyn til Haandværkerne og Beværterne fremhæves det jo, at det er vedtaget med overvejende Flertal af Haandværkerforeningernes Repræsentation, at man selv ønsker, at der skal føres Bøger. Jeg tvivler imidlertid om, at naar man kom ud til de 42,000, eller hvor mange det var, det ærede Medlem nævnede, Resultatet da vilde blive det samme. Jeg tror, at Mindretallet vilde have vundet stærk Tilslutning hos de mange Smaa-haandværkere og beværtningsdrivende. Jeg vil i alt Fald ikke være med til at paalægge dem denne nye Byrde.

Ministeren for Handel og Søfart (Muss): Det ærede 2det Medlem for 6te Kreds (J. Pedersen) fremhævede, at man havde anført som en Anbefaling for at indføre Bogføring, at den virker opdragende. Jeg vil gerne fremhæve, at der

er en anden Side, nemlig Kreditorernes Interesser. I de over 40 Aar, hvor jeg har været Købmand, har jeg gjort sørgelige Erfaringer i saa Henseende og set, hvilken uhyre Ulykke det er for en Mand, naar han kommer ind paa at svigte sit Bogholderi. Folk begynde ofte med at føre Bøger, men saa kommer der lidt vanskelige Tider, og saa falde de fra. Hvor der ikke er Tyvang, og hvor de ikke ere forpligtede dertil, ville de meget let lade sig friste til at høre op, og saa have vi Ulykken. Overfor de Krav, der ere stillede fra Haandværkernes egen Side, vilde jeg betragte det som højst uheldigt, om Haandværkerne ikke bleve medtagne i Loven. Og det samme, mener jeg, gælder Beværterne. For begge vil i alt Fald Spørgsmaalet om Kreditorernes Interesser være af stor Betydning. — Det er blevet sagt, at det vil blive saa besværligt for de mindre Haandværkere; men i de allerfleste Tilfælde ville de dog meget hurtigt kunne sætte sig ind deri. Det er jo ogsaa kun ganske smaa Krav, der stilles. Der er blevet sagt, at de store føre vel nok deres Bogholderi, men for de smaa vil det blive vanskeligt. Jeg kan nævne et Eksempel, der for et Aars Tid siden kom til min Kundskab. En Haandværker var begyndt ganske smaa og havde saa arbejdet sig op og faaet en betydelig Forretning; men han havde ikke andet Bogholderi end nogle Notitser i sine Lommebøger. Det viste sig ved hans Død. Han var da utvivlsomt en velsitueret Mand, men alle hans Kreditorer meldte sig, medens Debitorerne gennemgaaende ikke vare til at finde, og Resultatet blev, at den Kapital, han havde opsparet, smuldrede bort. Jeg anfører dette som et Eksempel paa, hvor farligt det er for en saadan Mand ikke at føre Bogholderi.

Overfor Spørgsmaalet om Andelsforetagender er det jo ganske rigtigt, at selve Ministeriets Forslag indeholder Bestemmelse om, at disse komme ind under Loven, for saa vidt de ere forpligtede til at løse Næringsadkomst. Jeg kan derfor fuldstændig slutte mig til det ærede 2det Medlem for 5te Kreds. Dermed vil være fastslaaet, at de, der have aaben Bod og optræde som egentlige Købmænd, ere pligtige til at føre Bøger. Jeg kan slutte mig dertil og nøjes med denne Bestemmelse af den Grund, det ærede 2det Medlem for 5te Kreds nævnede, at det i Andelslovens § 19 vil være at bestemme, i hvilket Omfang og paa hvilken Maade de rene Andelsforetagender ville have at føre deres Bøger.